

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 5. júla 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Článok 267 ZFEÚ — Článok 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora — Obsah návrhu na začatie prejudiciálneho konania — Vnútroštátna právna úprava, ktorá ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť sa z rozhodovania z dôvodu, že v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyjadril predbežné stanovisko tým, že zhrnul skutkový a právny rámec — Charta základných práv Európskej únie — Článok 47 druhý odsek a článok 48 ods. 1“

Vo veci C-614/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sofijski gradski sad (Mestský súd Sofia, Bulharsko) z 15. decembra 2014 a doručený Súdnemu dvoru 31. decembra 2014, ktorý súvisí s trestným konaním proti:

Atanasovi Ogňanovi

za účasti:

Sofijska gradska prokuratura,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadžiev, C. Toader a F. Biltgen, sudcovia J.-C. Bonichot, M. Safjan, M. Berger (spravodajkyňa), E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda a S. Rodin,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: M. Aleksejev, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. januára 2016,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman, C. Schillemans a M. Gijzen, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: W. Bogensberger, R. Troosters a V. Solovejčik, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 23. februára 2016,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: bulharčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 267 ZFEÚ a článku 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ako aj článku 47 prvého odseku a článku 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol predložený v rámci konania týkajúceho sa uznania trestnoprávneho rozsudku a vykonania trestu odňatia slobody, ku ktorému bol pán Atanas Ogňanov odsúdený dánskym súdom, v Bulharsku.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa článku 94 rokovacieho poriadku, nazvaného „Náležitosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania“:

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania okrem znenia prejudiciálnych otázok položených Súdnemu dvoru obsahuje:

- a) stručné zhrnutie predmetu sporu, ako aj relevantné skutočnosti, ktoré zistil vnútroštátny súd, alebo aspoň zhrnutie skutkového stavu, z ktorého prejudiciálne otázky vychádzajú;
- b) znenie vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré možno v danom prípade použiť, a prípadne príslušnú vnútroštátnu judikatúru;
- c) uvedenie dôvodov, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade alebo platnosti určitých ustanovení práva Únie, ako aj súvislosti, ktoré vnútroštátny súd vidí medzi týmito ustanoveniami a svojou právnou úpravou uplatniteľnou vo vnútroštátnom konaní.“

Bulharské právo

- 4 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že v súlade s článkom 29 Nakazatelno-procesualen kodex (trestný poriadok, ďalej len „NPK“) nemôže byť členom rozhodovacej komory sudca, ktorého možno považovať za zaujatého. Podľa judikatúry Vărhoven kasacionen sad (Najvyšší kasačný súd, Bulharsko), skutočnosť, že sudca vysloví predbežné stanovisko k meritu veci predtým, ako vydá konečné rozhodnutie, predstavuje osobitný prípad zaujatosti.
- 5 V prípade zaujatosti je rozhodovacia komora povinná sa vylúčiť, čo po prvé znamená, že táto komora prestane konať v uvedenej veci, po druhé, že sa táto vec nanovo prideli inej rozhodovacej komore daného súdu, a po tretie, že táto novourčená rozhodovacia komora vec znovu prejedná.
- 6 Pokiaľ sa sudca nevyľúči, naďalej koná vo veci a vydá konečné rozhodnutie, uvedené rozhodnutie je postihnuté vadou, keďže bolo vydané v „rozpore s podstatnými formálnymi náležitosťami“. Súd vyššej inštancie uvedené rozhodnutie zruší a vec sa prideli inej rozhodovacej komore na účely nového prejednania.
- 7 Vnútroštátny súd spresňuje, že bulharská judikatúra používa obzvlášť reštriktívny výklad kritéria „zaujatosť“. V tejto súvislosti najmä zdôrazňuje, že toto preskúmanie sa vykonáva *ex offio* a že aj nepodstatná zmienka o skutkovom stave veci a jeho právnej kvalifikácii vedie automaticky k dôvodu na vylúčenie sudcu.

- 8 Napokon z vnútroštátneho rozhodnutia tiež vyplýva, že dôsledkom toho, že sudca vyjadří predbežné stanovisko, je nielen jeho vylúčenie a zrušenie jeho konečného rozhodnutia, ale aj začatie disciplinárneho konania proti tomuto sudcovi pre disciplinárne previnenie. Kodex za etično povedenie (vnútroštátny etický kódex) totiž v bodoch 2.3 a 7.4 stanovuje, že sudcovi sa zakazuje prednášať verejné vyjadrenia týkajúce sa výsledku sporu vo veci, ktorej prejednanie je mu zverené, alebo vydať predbežné stanovisko. Okrem toho bod 7.3 tohto vnútroštátneho etického kódexu stanovuje, že sudca sa môže vyjadriť k zásadným právnym otázkam, pričom však nesmie odkázať na konkrétny skutkový stav a jeho právnu kvalifikáciu.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 9 Rozsudkom z 28. novembra 2012 bol pán Ogňanov, bulharský štátny príslušník, odsúdený Retten i Glostrup (súd v Glostrupe, Dánsko) na trest odňatia slobody v trvaní 15 rokov za lúpež a vraždu. Pán Ogňanov po tom, ako časť svojho trestu odňatia slobody vykonal v Dánsku, bol 1. októbra 2013 vydaný bulharským orgánom na účely výkonu zvyšku svojho trestu v Bulharsku.
- 10 Návrhom na začatie prejudiciálneho konania z 25. novembra 2014 podaným vo veci C-554/14, Ogňanov, následne potvrdeným a doplneným dvoma žiadosťami z 15. decembra 2014, sa Sofijski gradski sád (Mestský súd Sofia, Bulharsko) obrátil na Súdny dvor s rôznymi otázkami týkajúcimi sa výkladu rámcového rozhodnutia Rady 2008/909/SVV z 27. novembra 2008 o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na rozsudky v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody, na účely ich výkonu v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 327, 2008, s. 27), zmeneného a doplneného rámcovým rozhodnutím 2009/299/SVV z 26. februára 2009 (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24).
- 11 Po podaní týchto prejudiciálnych otázok vo veci C-554/14, Ogňanov, Sofijska gradska prokuratura (Prokuratúra mesta Sofia, Bulharsko), ktorá je účastníkom konania vo veci samej, požiadala o vylúčenie Sofijski gradski sád (Mestský súd Sofia) povereného prejednaním tejto veci, z dôvodu, že tento súd tým, že v bodoch 2 až 4 svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania opísal skutkový a právny rámec uvedenej veci vyjadril predbežné stanovisko k skutkovým a právnym otázkam predtým, ako sa tento súd odobral na záverečnú poradu.
- 12 Z hľadiska práva Únie vnútroštátny súd vyjadruje pochybnosti o prípustnosti takého vnútroštátneho právneho predpisu, akým je právny predpis vo veci samej, ktorý ukladá rozhodovacej komore bulharského súdu povinnosť vylúčiť sa z rozhodovania, pretože v návrhu na začatie prejudiciálneho konania adresovanému Súdnemu dvoru opísala skutkový a právny rámec konania vo veci samej.
- 13 Za týchto okolností Sofijski gradski sád (Mestský súd Sofia) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Je v rozpore s právom Únie (článok 267 ods. 2 ZFEÚ v spojení s článkom 94 Rokovacieho poriadku Súdného dvora, článkami 47 a 48 Charty... a inými príslušnými predpismi), ak súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, po vydaní prejudiciálneho rozhodnutia pokračuje v konaní a vydá vo veci rozhodnutie bez toho, aby sa vylúčil? Dôvodom pre vylúčenie by malo byť, že súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyslovil svoje predbežné stanovisko vo veci (tým, že určitý skutkový stav považoval za preukázaný a určité predpisy za príslušné pre tento skutkový stav).

Táto otázka je založená na predpoklade, že pri zisťovaní skutkového stavu a príslušných právnych predpisov na účely podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania boli dodržané všetky procesnoprávne predpisy na ochranu práv účastníkov predkladať dôkazy a obhajovať sa.

2. Ak odpoveďou na prvú prejudiciálnu otázku je, že takéto pokračovanie v konaní je oprávnené, je potom v rozpore s právom Únie, ak
- súd všetko, čo určil v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, opätovne bez zmeny uvedie vo svojom konečnom rozhodnutí a vzhľadom na tieto skutkové a právne zistenia odmietne vykonať nové dôkazy a vypočuť účastníkov; v skutočnosti by súd vykonal dôkazy a vypočul účastníkov len k takým otázkam, ktoré neboli v návrhu na začatie prejudiciálneho konania považované za preukázané;
 - súd ku všetkým relevantným otázkam vykoná nové dôkazy a vypočuje účastníkov vrátane otázok, ku ktorým už vyslovil svoje stanovisko v návrhu na začatie prejudiciálneho konania a vo svojom konečnom rozhodnutí vyjadrí svoje konečné stanovisko, ktoré sa opiera o všetky vykonané dôkazy a ktoré bolo vytvorené po vyhodnotení všetkých tvrdení účastníkov, bez ohľadu na to, či dôkazy boli vykonané pred podaním návrhu na začatie prejudiciálneho konania alebo po vydaní prejudiciálneho rozhodnutia?
3. Ak sa na prvú prejudiciálnu otázku odpovie tak, že pokračovanie v konaní je zlučiteľné s právom Únie, je potom s právom Únie zlučiteľné, ak sa súd rozhodne vo východiskovom konaní nepokračovať, ale vylúčiť sa pre zaujatosť, pretože pokračovanie v konaní by bolo v rozpore s vnútroštátnym právom, ktoré poskytuje vyššiu úroveň ochrany záujmom účastníkov a záujmom spravodlivosti; ak je totiž vylúčenie založené na tom, že:
- súd v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania pred vydaním svojho konečného rozhodnutia vyslovil predbežné stanovisko ku konaniu, čo je prípustné podľa práva Únie, ale nie podľa vnútroštátneho práva;
 - konečné stanovisko súdu je tvorené dvoma právnymi aktmi a nie jedným (ak sa vychádza z toho, že návrh na začatie prejudiciálneho konania predstavuje nie predbežné, ale konečné stanovisko), čo je síce prípustné v rámci práva Únie, avšak nie podľa vnútroštátneho práva?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 14 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 267 ZFEÚ a článok 94 rokovacieho poriadku v spojení s článkom 47 druhým odsekom a článkom 48 ods. 1 Charty vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu predpisu vykladanému tak, že ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť sa z rozhodovania z dôvodu, že tento súd v rámci svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci.
- 15 Najskôr treba pripomenúť, že konanie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ je základom súdneho systému v Európskej únii, ktoré má za cieľ prostredníctvom nastoleného dialógu medzi Súdny dvorom a súdmi členských štátov zabezpečiť jednotný výklad práva Únie, čím umožňuje zabezpečiť jeho súdržnosť, plný účinok a autonómiu a nakoniec aj špecifický charakter práva vytvoreného Zmluvami (pozri stanovisko 2/13 z 18. decembra 2014, EU:C:2014:2454, bod 176 a citovanú judikatúru).
- 16 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že konanie upravené v článku 267 ZFEÚ je nástrojom spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje vnútroštátnym súdom výklad práva Únie, ktorý potrebujú na rozhodnutie vnútroštátnych sporov (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. septembra 2011, Abdallah, C-144/11, neuvverejnený, EU:C:2011:565, bod 9 a citovanú judikatúru; z 19. marca 2015, Andre, C-23/15, neuvverejnený, EU:C:2015:194, bod 4 a citovanú judikatúru, ako aj rozsudok zo 6. októbra 2015, Capoda Import-Export, C-354/14, EU:C:2015:658, bod 23).

- 17 Podľa ustálenej judikatúry článok 267 ZFEÚ poskytuje vnútroštátnym súdom veľkú diskrečnú právomoc obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa domnievajú, že právne veci, o ktorých rozhodujú, nastoľujú otázky týkajúce sa výkladu alebo posúdenia platnosti ustanovení práva Únie potrebných pre rozhodnutie sporu, ktorý im bol predložený. Vnútroštátne súdy môžu využiť túto možnosť v ktoromkoľvek okamihu konania, ktorý považujú za vhodný (pozri rozsudky z 5. októbra 2010, Elčinov, C-173/09, EU:C:2010:581, bod 26 a citovanú judikatúru, ako aj z 11. septembra 2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 39 a citovanú judikatúru). Vzhľadom na to je výber najvhodnejšieho času na polozenie prejudiciálnej otázky Súdneho dvoru ich výlučnou právomocou (pozri rozsudky z 15. marca 2012, Sibilio, C-157/11, neuvverejnený, EU:C:2012:148, bod 31 a citovanú judikatúru, ako aj zo 7. apríla 2016, Degano Trasporti, C-546/14, EU:C:2016:206, bod 16).
- 18 Nevyhnutnosť dospieť k takému výkladu práva Únie, ktorý bude pre vnútroštátny súd užitočný, vyžaduje, aby vnútroštátny súd vymedzil skutkový a právny rámec, do ktorého spadajú ním kladené otázky alebo aby aspoň objasnil skutkové predpoklady, na ktorých sa uvedené otázky zakladajú (pozri uznesenia z 8. septembra 2011, Abdallah, C-144/11, neuvverejnené, EU:C:2011:565, bod 10 a citovanú judikatúru; z 19. marca 2015, Andre, C-23/15, neuvverejnené, EU:C:2015:194, bod 5 a citovanú judikatúru, ako aj rozsudok z 10. marca 2016, Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, bod 114).
- 19 Tieto požiadavky na obsah návrhu na začatie prejudiciálneho konania sú výslovne uvedené v článku 94 rokovacieho poriadku, ktorý má vnútroštátny súd v rámci spolupráce zavedenej článkom 267 ZFEÚ poznať a ktorý je povinný náležite dodržiavať (pozri uznesenie z 3. júla 2014, Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, bod 21).
- 20 Okrem toho je nesporné, že informácie obsiahnuté v návrhoch na začatie prejudiciálneho konania neslúžia iba na to, aby umožnili Súdnemu dvoru poskytnúť užitočné odpovede, ale aj na to, aby sa dali vládam členských štátov, ako aj ostatným dotknutým osobám možnosť predložiť pripomienky podľa článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a Súdnemu dvoru teda prináleží dbať na to, aby táto možnosť bola zaručená, keďže podľa tohto článku sa oznamujú dotknutým osobám iba návrhy na začatie prejudiciálneho konania (pozri uznesenie z 8. septembra 2011, Abdallah, C-144/11, neuvverejnené, EU:C:2011:565, bod 11 a citovanú judikatúru, ako aj rozsudok z 10. marca 2016, Safe Interenvíos, C-235/14, EU:C:2016:154, bod 116).
- 21 Napokon z dôvodu neuvedenia relevantného skutkového a právneho rámca môže byť návrh na začatie prejudiciálneho konania zjavne neprípustný (pozri v tomto zmysle uznesenia z 8. septembra 2011, Abdallah, C-144/11, neuvverejnené, EU:C:2011:565, bod 12; zo 4. júla 2012, Abdel, C-75/12, neuvverejnené, EU:C:2012:412, body 6 a 7; z 19. marca 2014, Grimal, C-550/13, neuvverejnené, EU:C:2014:177, bod 19, ako aj z 19. marca 2015, Andre, C-23/15, neuvverejnené, EU:C:2015:194, body 8 a 9).
- 22 Tým, že vnútroštátny súd, akým je Sofijski gradski sad (Mestský súd Sofia) zhrnul v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania skutkový a právny rámec prejednávanej veci, iba dodržal podmienky stanovené v článku 267 ZFEÚ a článku 94 rokovacieho poriadku.
- 23 Za týchto podmienok skutočnosť, že vnútroštátny súd, akým je súd dotknutý v konaní vo veci samej, zhrnul vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania relevantný skutkový a právny rámec prejednávanej veci, zodpovedá samotnej požiadavke spolupráce vlastnej mechanizmu návrhu na začatie prejudiciálneho konania a sama osebe neporušuje ani právo na spravodlivý proces, zakotvené v článku 47 druhom odseku Charty, ani právo na prezumpciu nevinoty podľa článku 48 ods. 1 tejto Charty.
- 24 V prejednávanej veci z uplatnenia článku 29 NPK, tak ako ho vyložil Värchoven kasacionen sad (Najvyšší kasačný súd) v spojení s bodmi 2.3, 7.3 a 7.4 vnútroštátneho etického kódexu vyplýva, že zhrnutie skutkového a právneho rámca tejto veci v návrhu na začatie prejudiciálneho konania

bulharským sudcom je považované za vyjadrenie predbežného stanoviska tohto sudcu, ktorého dôsledkom je nielen jeho vylúčenie a zrušenie jeho konečného rozhodnutia, ale aj začatie disciplinárneho konania proti tomuto sudcovi pre disciplinárne previnenie.

- 25 Z toho vyplýva, že taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, môže najmä viesť k tomu, že vnútroštátny súd buď vôbec nepodá návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, aby sa tým vyhol vylúčeniu z rozhodovania alebo disciplinárnym sankciám, alebo podá návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý bude neprípustný. Vzhľadom na to takáto právna úprava zasahuje do právomocí priznaných členským štátom článkom 267 ZFEÚ a v dôsledku toho do účinnosti spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi zavedenej mechanizmom návrhu na začatie prejudiciálneho konania.
- 26 Vzhľadom na všetky uvedené úvahy treba na prvú položenú otázku odpovedať, že článok 267 ZFEÚ a článok 94 rokovacieho poriadku v spojení s článkom 47 druhým odsekom a článkom 48 ods. 1 Charty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnemu predpisu, ktorý je vykladaný tak, že ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť sa z rozhodovania prejednávanej veci z dôvodu, že tento súd v rámci svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci.

O druhej otázke

- 27 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má právo Únie, a najmä článok 267 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny súd po vyhlásení rozsudku v prejudiciálnom konaní nezmenil skutkové a právne zistenia konštatované v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania alebo naopak, aby po vyhlásení tohto rozsudku uvedený vnútroštátny súd opätovne vypočul účastníkov konania a preskúmal nové dôkazné prostriedky a v dôsledku toho zmenil tieto svoje zistenia.
- 28 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry článok 267 ZFEÚ od vnútroštátneho súdu vyžaduje, aby plne uplatňoval výklad práva Únie, ktorý podal Súdny dvor (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. apríla 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, body 38 až 40 a citovanú judikatúru).
- 29 Naopak ani tento článok, ani iné ustanovenie práva Únie od vnútroštátneho súdu nevyžadujú, aby po vyhlásení rozsudku v prejudiciálnom konaní zmenil skutkové a právne zistenia, ktoré uviedol v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Žiadne ustanovenie práva Únie tomuto súdu ani nezakazuje zmeniť po tomto vyhlásení svoje posúdenie týkajúce sa relevantného skutkového a právneho rámca.
- 30 Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba na druhú položenú otázku odpovedať, že právo Únie, predovšetkým článok 267 ZFEÚ, sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje ani nezakazuje, aby vnútroštátny súd po vyhlásení rozsudku v prejudiciálnom konaní opätovne vypočul účastníkov konania a preskúmal nové dôkazné prostriedky a v dôsledku toho zmenil skutkové a právne zistenia, ku ktorým dospel v rámci svojho rozhodnutia, ktorým podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, a to za predpokladu, že plne uplatňuje výklad práva Únie, ktorý poskytol Súdny dvor.

O tretej otázke

- 31 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má právo Únie vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa uplatnil vnútroštátny predpis, akým je predpis v konaní vo veci samej, ktorý je považovaný za nezlučiteľný s právom Únie, z dôvodu, že tento predpis poskytuje vyššiu úroveň ochrany základných práv účastníkov konania.

- 32 V tejto súvislosti treba najskôr uviesť, že nemožno súhlasiť s predpokladom, na ktorom je založená táto otázka, a síce, že vnútroštátny predpis v konaní vo veci samej zaručuje osobe podliehajúcej súdnej právomoci vyššiu ochranu jej práva na spravodlivý proces v zmysle článku 47 druhého odseku Charty. Ako bolo uvedené v bode 23 tohto rozsudku, skutočnosť, že vnútroštátny súd zhrnie v návrhu na začatie prejudiciálneho konania v súlade s požiadavkami uvedenými v článku 267 ZFEÚ a článku 94 rokovacieho poriadku skutkový a právny rámec konania vo veci samej, nie je sama osebe v rozpore s týmto základným právom. V dôsledku toho povinnosť vylúčiť sa z rozhodovania, ktorú uvedený predpis ukladá vnútroštátnemu súdu, ktorý uviedol takéto zhrnutie v rámci návrhu na začatie prejudiciálneho konania, nemožno považovať za povinnosť, ktorá prispieva k zaručeniu ochrany uvedeného práva.
- 33 Po tomto spresnení treba pripomenúť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že pokiaľ ide o výklad alebo platnosť dotknutých aktov inštitúcií Únie, rozsudok vyhlásený Súdny dvorom v prejudiciálnom konaní je pre vnútroštátny súd na vyriešenie sporu vo veci samej záväzný (pozri rozsudky z 20. októbra 2011, *Interedil*, C-396/09, EU:C:2011:671, bod 36 a citovanú judikatúru, ako aj z 5. apríla 2016, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, bod 38).
- 34 Okrem toho treba zdôrazniť, že podľa ustálenej judikatúry vnútroštátny súd, ktorý je v rámci svojej právomoci poverený uplatňovať ustanovenia práva Únie, má povinnosť zabezpečiť plný účinok týchto noriem, pričom v prípade potreby z vlastnej iniciatívy neuplatní akékoľvek odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva, aj keby bolo prijaté neskôr, bez toho, aby musel požadovať alebo čakať na ich predchádzajúce zrušenie zákonodarnou cestou alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom (pozri rozsudky 20. októbra 2011, *Interedil*, C-396/09, EU:C:2011:671, bod 38 a citovanú judikatúru; zo 4. júna 2015, *Kernkraftwerke Lippe-Ems*, C-5/14, EU:C:2015:354, bod 32 a citovanú judikatúru, ako aj z 5. apríla 2016, *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, bod 40 a citovanú judikatúru).
- 35 Napokon treba dodať, že požiadavka zabezpečiť plný účinok ustanovení práva Únie zahŕňa povinnosť vnútroštátnych súdov zmeniť prípadne ustálenú judikatúru, pokiaľ táto vychádza z výkladu vnútroštátneho práva, ktorý je nezlučiteľný s právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. apríla 2016, *DI*, C-441/14, EU:C:2016:278, bod 33 a citovanú judikatúru).
- 36 Z toho vyplýva, že vnútroštátny súd má v prejednávanej veci povinnosť zabezpečiť plný účinok článku 267 ZFEÚ a neuplatniť v prípade potreby z vlastnej iniciatívy článok 29 NPK, tak ako ho vyložil Värchoven kasacionen säd (Najvyšší kasačný súd), pretože tento výklad nie je zlučiteľný s právom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. apríla 2016, *DI*, C-441/14, EU:C:2016:278, bod 34).
- 37 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba odpovedať na tretiu položenú otázku, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny súd uplatnil vnútroštátny právny predpis, akým je predpis vo veci samej, ktorý sa považuje za v rozpore s právom Únie.

O trovách

- 38 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- Článok 267 ZFEÚ a článok 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora v spojení s článkom 47 druhým odsekom a článkom 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnemu predpisu, ktorý je vykladaný tak, že ukladá**

vnútroštátnemu súdu povinnosť vylúčiť sa z rozhodovania prejednávanej veci z dôvodu, že tento súd v rámci svojho návrhu na začatie prejudiciálneho konania zhrnul skutkový a právny rámec tejto veci.

2. Právo Únie, predovšetkým článok 267 ZFEÚ, sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje ani nezakazuje, aby vnútroštátny súd po vyhlásení rozsudku v prejudiciálnom konaní opätovne vypočul účastníkov konania a preskúmal nové dôkazné prostriedky a v dôsledku toho zmenil skutkové a právne zistenia, ku ktorým dospel v rámci svojho rozhodnutia, ktorým podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, a to za predpokladu, že plne uplatňuje výklad práva Únie, ktorý poskytol Súdny dvor Európskej únie.
3. Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny súd uplatnil vnútroštátny právny predpis, akým je predpis vo veci samej, ktorý sa považuje za v rozpore s právom Únie.

Podpisy